Käyttöjärjestelmät ja systeemiohjelmointi		
Projekti 6: Virtuaalinen Linux-työasema		
kotiinkuljetuksella		
notifically conserved and a served a served and a served		
Joonas Liedes		

Ohjeet: Tähän dokumenttiin kirjataan seuraavaa (tämä ohje on myös kuvaus sisällysluettelolle)

1) Meta ja Testialustana toimineen koneen tiedot

Suoritin	Intel(R) Core (TM) i5-10600K CPU @
	4.10GHz
Asennettu RAM	16,0 Gt
Järjestelmätyyppi	64-bittinen käyttöjärjestelmä Windows 10
	Home v 21H1
Näytönohjain	NVIDIA GeForce RTX 3070 8 Gt
	Ohjaimen versio: 511.79

1.2 Lähdekoodi

https://github.com/j00lie/OSprojects

1.3 Virtualisointi

Tässä kontekstissa virtualisoinnilla tarkoitetaan käytännössä fyysisen tietokoneen resurssien jakamista ylimääräisen abstraktiokerroksen kautta. Näitä resursseja voidaan sitten jakaa loppukäyttäjälle hieman eri tavoin riippuen virtualisoinnin toteutuksesta. Tämä mahdollistaa tietokoneresurssien tehokkaamman käytön, mikäli on tarve päästä hyödyntämään käyttöjärjestelmäkohtaisia ominaisuuksia tai tietyille järjestelmille suunnattuja sovelluksia. Tavoitteena on siis luoda ohjelmistolla toisistaan eristettyjä kokonaisuuksia samojen fyysisten resurssien puitteisiin.

Ohjelmistokerrosta, jolla järjestelmän resursseja abstrahoidaan ja tehdään jaettavaksi, kutsutaan usein Hypervisoriksi. Abstraktio voidaan toteuttaa joko suoraan raudan tasolla (tyyppi 1) tai vaihtoehtoisesti käyttöjärjestelmän kautta (tyyppi 2). Suoraan raudan tasolla tehty abstraktio on tyypillinen ratkaisu esimerkiksi palvelimissa. Sen etuina on tehokkuus ja turvallisuus, sillä abstraktion ja raudan välissä ei ole ylimääräisiä kerroksia. Virtuaalikoneita voidaan kuitenkin joutua käyttämään toisen koneen kautta. Tässä yhteydessä loppukäyttäjille suunnattu virtualisointi tapahtuukin useammin siten, että abstraktiokerros sijoittuu toisen käyttöjärjestelmän päälle sovellusohjelmana. Etuna tässä tavassa on helppokäyttöisyys ja nopea pääsy vaihtoehtoiseen käyttöjärjestelmään. Toisen käyttöjärjestelmän päällä tapahtuva

ajo tuo mukanaan väistämättä kuitenkin kompromissit tehokkuuden suhteen, kun operoidaan rajallisilla resursseilla.

Jaottelua voidaan tehdä myös virtualisoinnin tason perusteella. Täydestä virtualisoinnista puhuttaessa tarkoitetaan tilannetta, jossa muokkaamaton vieraskäyttöjärjestelmä ajetaan virtuaalikoneen simuloimalla laiteresurssilla. Tämän kaltainen ns. täysi virtualisointi voidaan jaotella edelleen toteutuksiin, jossa virtualisointi perustuu ohjelmistototeutukseen tai vaihtoehtoisesti suoraan prosessoriarkkitehtuuriin perustuviin ratkaisuihin.

Ohjelmistoavusteiset täydelliset virtualisoinnit käyttävät virtualisointiin ajonaikaista kääntämistä, kun taas prosessoriarkkitehtuuriin perustuvat ratkaisut mahdollistavat sovellusohjelman suorittaa tiettyjä käskyjä suoraan prosessorilla. Ohjelmistoavusteiset täysvirtualisoinnit toimivat edellä kuvatulla tyypin 2 hypervisorilla, jolloin siis raudan ja abstraktion välissä on isäntänä toinen käyttöjärjestelmä. Prosessoriarkkitehtuuripohjaiset ratkaisut voivat hyödyntää sekä tyypin 1, että tyypin 2 hypervisoreita. Käytössä on joskus myös ns. paravirtualisointia, mikä edellyttää muutoksia vieraskäyttöjärjestelmässä toimiakseen. Näissä tilanteissa hypervisor asennetaan raudalle ja tähän päälle asennetaan muokattu versio käyttöjärjestelmästä. Joissain tilanteissa on myös hyödyllistä käyttää yhdistelmiä täys- ja paravirtualisoinnista tehojen optimoimiseksi.

Yleisesti käytössä oleva metodi on myös käyttöjärjestelmätasolla tehtävä virtualisointi, joissa raudan päällä on yksittäinen käyttöjärjestelmä, jonka päälle on mahdollista luoda toisistaan erillä olevia säiliöitä. Olennaisena erona aiempiin metodeihin on siis virtualisointi käyttöjärjestelmän tasolla, mikä mahdollistaa isoloidut prosessit verrattuna isoloituihin resursseihin. Koska toteutus perustuu yksittäiseen kerneliin, on menetelmä varsin resurssitehokas.

Tässä projektissa hyödynnetty VMware workstation player on toteutettu sovellusohjelmana ja edustaa ns. isännöityä virtualisointia. Käytössä on siis tyypin 2 hypervisor, joka on rautaan yhteydessä isännän käyttöjärjestelmän kautta. VMware player toteuttaa täydellisen virtualisoinnin hyödyntämällä ajonaikaista binäärikääntöä yhdessä suoraan prosessorilla suoritettavien ohjeiden kanssa. Ajonaikaista kääntöä käytetään sensitiivisten ohjeiden ajoon, siinä missä suoraan prosessorilla ajetaan ei niin kriittiset käskyt.

2) Kokeillut tehtävät ja miniprojektit (jokainen omaksi aliluvuksi X)

- 2.X.1 Mitkä tehtävät toteutettiin virtuaalikoneen avulla
- 2.X.2 Muutama kuvankaappaus työskentelystä
- 2.X.3 Yhteenveto siitä mitä teitte, miten toimi

2.0.1)

Asensin VMwaren Moodlen ohjeistuksen mukaisesti ongelmitta. Asennuksessa oli huomioitava koneen oma virtualisointi (Hyper-V) ja klikattava WHP-yhteensopivuuden mahdollistava kohta, olettaen että jotain tällaisia ominaisuuksia käytössä (itsellä esimerkiksi WSL2 ym.). Tätä ei ohjeissa sen enempää kuitenkaan käyty läpi, toki tämä oli asennusohjelman yhteydessä avattu. Tämän jälkeen latasin Ubuntu virtuaalikoneen kuvan ja käynnistin koneen WMwarella ohjeiden mukaisesti ongelmitta. Ohjeista poiketen konetta käynnistäessä ei kuitenkaan tullut kehotusta asentaa WMwaren Linux työkaluja.

Kaikkien alla lueteltujen tehtävien tekoon käytin virtuaaliympäristön sovelluksiin asennettua Visual Studio Codea ja sen integroitua bash-terminaalia.

2.1.1)

Viikon 8 harjoitustehtävä 1.

2.1.2)

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$ ls
Luento midsummer_nights_dream.txt palautus T4_esitys_esimerkkikoodi.pdf tehtavat

student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$ mkdir testi
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$ ls
Luento midsummer_nights_dream.txt palautus T4_esitys_esimerkkikoodi.pdf tehtavat testi
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$ rmdir testi
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$ ls
Luento midsummer_nights_dream.txt palautus T4_esitys_esimerkkikoodi.pdf tehtavat
```

2.1.3)

Tehtävässä oli tarkoituksena käydä läpi Unixin peruskomentoja. Tehtävän tekoon käytin itselle tutuinta VS Codea editorina, sillä pidän sen integroidusta terminaalista ja muista tutuista ominaisuuksista. Esimerkkikuvissa listataan kyseisen kansion sisältöä, luodaan uusi kansio ja sitten poistetaan kyseinen kansio. Tehtävänannossa lueteltujen perustoiminnallisuuksien toteutuksessa ei ollut ongelmia.

2.2.1)

Viikon 8 harjoitustehtävä 3.

2.2.2)

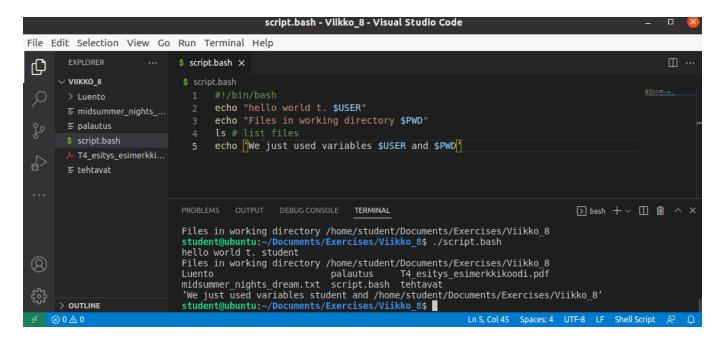
2.2.3)

Tehtävässä oli tarkoituksena käydä läpi koodinvaihtomerkin (escape character) vaikutuksia tulosteeseen. Bash-komentotulkin toiminta VS Coden sisällä oli odotettua eikä virheitä tapahtunut.

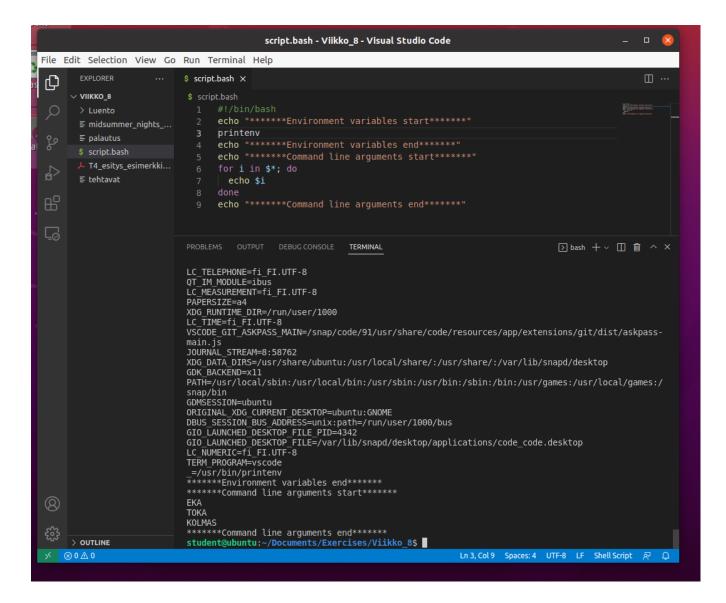
2.3.1)

Viikon 8 harjoitustehtävä 4.

2.3.2)

student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8\$./script.bash EKA TOKA KOLMAS

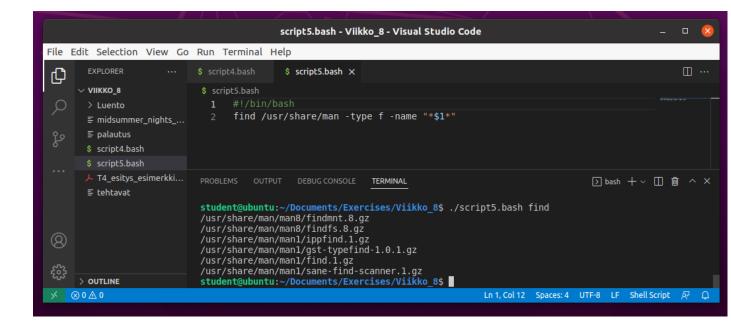
2.3.3)

Tehtävässä käytiin ensin läpi luentokalvojen bash-skriptauksen esimerkkejä. Ensimmäisessä kuvakaappauksessa yksinkertainen koodi, joka tulostaa käyttäjän sekä sen hetkisen kansion. Tehtävän toisessa osassa oli tarkoituksena tehdä skripti, joka tulostaa omat parametrinsa. Skriptin ajo toisessa kuvakaappauksessa, jossa 3 kpl komentoriviargumentteja. Näillä ei tässä sinänsä vaikutusta ohjelman toimintaan pois lukien niiden tulostus. Lisäksi on tulostettu tehtävänannon mukaisesti ympäristömuuttujat kokonaisuudessaan käyttäen printenvkomentoa. Tehtävä suoritettiin aiempien esimerkkien tapaan VS Codea ja integroitua bashkomentotulkkia hyödyntäen. Suorituksessa ei ilmennyt ongelmia.

2.4.1)

Viikon 8 harjoitustehtävä 5.

2.4.2)

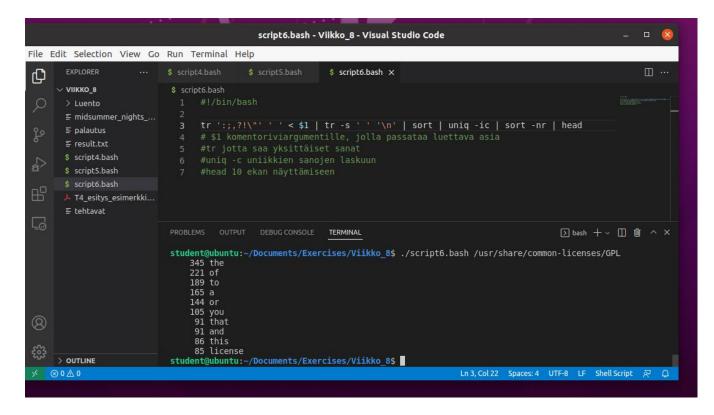
2.4.3)

Tehtävän tarkoituksena oli tehdä skripti, jolla voi hakea komentoriviargumentin määrittämää sivua tai sivuja ohjekirjasta. Yllä \$1 viittaa komentoriviargumenttiin, jolla passataan hakusana skriptille. Tässä tapauksessa haettiin kaikki sivut, joissa jollain tapaa 'find' mainittuna. Suoritus tapahtui aiempaan tapaan VS Codea ja sen bash-terminaalia hyödyntäen, eikä tähän liittynyt ongelmia.

2.5.1)

Viikon 8 harjoitustehtävä 6.

2.5.2)


```
TERMINAL
                                                                             student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko 8$ ./script6.bash midsummer nights dream.txt
   482 the
   430 I
   330 to
   248 of
   233 a
   227 you
   200 my
   185 that
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_8$
                                                          Ln 3, Col 22
                                                                                    Shell Script
                                                                   Spaces: 4
                                                                           UTF-8
```

2.5.3)

Tehtävänanto oli kirjoittaa skripti selvittämään tekstisyötteen 10 yleisintä sanaa ja niiden lukumäärät. Skriptin teknisessä toteutuksessa tai ajossa ei ollut virtuaalikoneeseen tai ympäristöön liittyviä ongelmia, vaikkakin GPL-tekstin kohdalla sanojen lukumäärät joiltain osin poikkeavat esimerkkivastauksesta. Tästä syyttäminen on kuitenkin todennäköisesti allekirjoittaneen skriptiä, eikä niinkään alustaa.

2.6.1)

Viikon 9 harjoitustehtävä 1.

2.6.2)

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_9$ make
gcc -c tl.c
gcc -c tl_func.c
gcc tl.o tl_func.o -o tl
```

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_9$ ./t1
Result of sum: 3
```

2.6.3)

Tehtävässä harjoiteltiin makefilen käyttöä ja tarkasteltiin tiedostoihin tehtävien muutoksen vaikutuksia kääntäjän toimintaan. Muutokset otsikkotiedostoon t1_func.h vaikuttavat molempiin lähdekooditiedostoihin, sillä ne ovat molemmat riippuvaisia tästä. Sen sijaan muutokset lähdekooditiedostoihin vaikuttavat eivät johda molempien tiedoston uudelleen kääntämiseen. Aiempien tehtävien kaltaisesti tämänkin tehtävän tein Vs Codea ja integroitua bash-terminaalia käyttäen. Mitään ongelmia ei tehtävän tekoon liittynyt.

2.7.1)

Viikon 9 harjoitustehtävä 2.

2.7.2)

```
C t2.c
           ×
C t2.c > 分 main(int, char * [], char * [])
       #include <stdio.h>
       int main(int argc, char *argv[], char * envp[]){
            printf("***Komentorivin parametrit alkaa***\n");
            for (int j = 0; argv[j] != NULL; j++){
                printf("\n%s\n",argv[j]);
  9
            printf("\n***Komentorivin parametrit loppuu***\n");
            printf("***Ympäristomuuttujat alkaa***\n");
            for (int i = 0; envp[i] != NULL; i++)
                printf("\n%s", envp[i]);
            printf("\n***Ympäristomuuttujat loppuu***\n");
            return 0;
                                    TERMINAL
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_9$ gcc t2.c -o t2 -std=c99
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Viikko_9$ ./t2 TOKA KOLMAS
***Komentorivin parametrit alkaa***
./t2
TOKA
KOLMAS
***Komentorivin parametrit loppuu***
***Ympäristomuuttujat alkaa**
SHELL=/bin/bash
SESSION_MANAGER=local/ubuntu:@/tmp/.ICE-unix/1621,unix/ubuntu:/tmp/.ICE-unix/1621
QT ACCESSIBILITY=1
COLORTERM=truecolor
XDG CONFIG DIRS=/etc/xdg/xdg-ubuntu:/etc/xdg
XDG_MENU_PREFIX=gnome-
TERM_PROGRAM_VERSION=1.65.2
GNOME_DESKTOP_SESSION_ID=this-is-deprecated
APPLICATION INSIGHTS NO DIAGNOSTIC CHANNEL=true
LC_ADDRESS=fi_FI.UTF-8
GNOME_SHELL_SESSION_MODE=ubuntu
LC NAME=fi FI.UTF-8
SSH_AUTH_SOCK=/run/user/1000/keyring/ssh
XMODIFIERS=@im=ibus
DESKTOP_SESSION=ubuntu
LC MONETARY=fi FI.UTF-8
SSH AGENT PID=1586
BAMF DESKTOP FILE HINT=/var/lib/snapd/desktop/applications/code code.desktop
GTK_MODULES=gail:atk-bridge
PWD=/home/student/Documents/Exercises/Viikko 9
GSETTINGS_SCHEMA_DIR=/snap/code/91/usr/share/glib-2.0/schemas
```

2.7.3)

Tehtävänanto oli kirjoittaa C-ohjelma, joka tulostaa komentoriviargumenttinsa ja ympäristömuuttujat. Asiaa googlella tutkittuakin selvisi, että gcc-kääntäjä tukee main-metodissa kolmatta parametria, jolla pääsee käsiksi ympäristömuuttujiin. Tämän jälkeen em. Tulostus onkin varsin suoraviivaista. Tehtävän teko tapahtui käyttäen Vs Codea ja integroitua bash-terminaalia. Ongelmia virtuaaliympäristöön liittyen ei esiintynyt.

2.8.1)

Harjoitustyöprojekti 1. Toteutin projektin alun perin WSL 2:n avulla, mutta käytin testaamiseen myös tämän projektin virtuaalikonetta sillä halusin varmistua toimivuudesta 'puhtaassa' Linuxympäristössä.

2.8.2)

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ gcc test.c -o reverse -Wall -Werror -std=c99
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./reverse test.txt
test
а
this
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ valgrind ./reverse test.txt
==3525== Memcheck, a memory error detector
==3525== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Julian Seward et al.
==3525== Using Valgrind-3.15.0 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==3525== Command: ./reverse test.txt
==3525==
file
test
this
==3525==
==3525== HEAP SUMMARY:
              in use at exit: 0 bytes in 0 blocks
            total heap usage: 14 allocs, 14 frees, 5,816 bytes allocated
==3525== All heap blocks were freed -- no leaks are possible
==3525== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==3525== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)
```

2.8.3)

Varsinaisen koodauksen tein WSL2:n avulla, mutta testauksessa käytin myös tätä Ubuntuympäristöä. Latasin lähdekoodin Githubin kautta, käänsin ohjelman ja ajoin testiajot. Lisäksi ajoin ohjelman valgrindin läpi muistivuotojen varalta. Ympäristöön liittyviä ongelmia ei tullut testauksen aikana esiin. Tarkempi dokumentaatio saatavilla dokumentaation alussa annetun Github-linkin kautta.

2.9.1)

Harjoitustyöprojekti 2. Tein kaikki kolme (my-cat, my-grep, my-zip&unzip) tämän projektin osatyötä annetulla Ubuntu-imagella.

2.9.2)

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ gcc my-cat.c -o my-cat -Wall -Werror
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-cat test.txt
this
is
a
test
file
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-cat test.txt test2.txt
this
is
a
test
file
Second
test file
begins here
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-cat
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-cat
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-cat
```

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ valgrind ./my-cat test.txt test2.txt
==3931== Memcheck, a memory error detector

==3931== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Julian Seward et al.

==3931== Using Valgrind-3.15.0 and LibVEX; rerun with -h for copyright info

==3931== Command: ./my-cat test.txt test2.txt
==3931==
this
test
Second
test file
begins here
==3931==
==3931== HEAP SUMMARY:
              in use at exit: 0 bytes in 0 blocks
total heap usage: 5 allocs, 5 frees, 10,160 bytes allocated
==3931==
==3931==
==3931==
==3931== All heap blocks were freed -- no leaks are possible
==3931==
==3931== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==3931== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$
```

```
student@ubuntu:-/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ gcc my-grep.c -o my-grep -Wall -Werror
student@ubuntu:-/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-grep
my-grep: searchterm [file ...]
student@ubuntu:-/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-grep asd
Enter lines ('q' to quit):
ffff
asd
asd
fasd
fasd
fasd
fasd

q
student@ubuntu:-/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ ./my-grep i test.txt test2.txt
this
is
file
test file
begins here
student@ubuntu:-/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ [
```

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ valgrind ./my-grep i test.txt test2.txt
==4605== Memcheck, a memory error detector

==4605== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Julian Seward et al.

==4605== Using Valgrind-3.15.0 and LibVEX; rerun with -h for copyright info

==4605== Command: ./my-grep i test.txt test2.txt
==4605==
this
test file
begins here
==4605==
==4605== HEAP SUMMARY:
               in use at exit: 0 bytes in 0 blocks
total heap usage: 7 allocs, 7 frees, 10,400 bytes allocated
==4605==
==4605==
==4605==
==4605== All heap blocks were freed -- no leaks are possible
==4605== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==4605== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$
```

testZip2.txt

- 1 dddddddddddddgggggggggggg
- 2 uuuuuuaaaaaaaaaahhhhhhhhhhhhh

"testZip2.txt" selected (57 bytes)

"out2.zip" selected (30 bytes)

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ valgrind --track-origins=yes ./my-zip testZip2.txt > outzip.zip
==9874== Memcheck, a memory error detector
==9874== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Julian Seward et al.
==9874== Using Valgrind-3.15.0 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==9874== Command: ./my-zip testZip2.txt
==9874==
==9874==
==9874== HEAP SUMMARY:
==9874== in use at exit: 0 bytes in 0 blocks
==9874== total heap usage: 4 allocs, 4 frees, 8,784 bytes allocated
==9874==
==9874== All heap blocks were freed -- no leaks are possible
==9874==
==9874== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==9874== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)
student@ubuntur_rOperments_(Foreriesse)//Harjoitustyoprojekti/p2$
```

```
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$ valgrind ./my-unzip out.zi
==10302== Memcheck, a memory error detector
==10302== Copyright (C) 2002-2017, and GNU GPL'd, by Julian Seward et al.
==10302== Using Valgrind-3.15.0 and LibVEX; rerun with -h for copyright info
==10302== Command: ./my-unzip out.zip
==10302==
this
is
а
test
fileSecond
test file
begins hereaaa bbb
abab
aabbddddddddddddggggggggggg
uuuuuuaaaaaaaaahhhhhhhhhhhhhhh
==10302== HEAP SUMMARY:
==10302==
              in use at exit: 0 bytes in 0 blocks
            total heap usage: 3 allocs, 3 frees, 5,592 bytes allocated
==10302==
==10302==
==10302== All heap blocks were freed -- no leaks are possible
==10302==
==10302== For lists of detected and suppressed errors, rerun with: -s
==10302== ERROR SUMMARY: 0 errors from 0 contexts (suppressed: 0 from 0)
student@ubuntu:~/Documents/Exercises/Harjoitustyoprojekti/p2$
```

2.9.3)

Tarkoituksena oli tuottaa Unixin työkaluja cat, grep, zip ja unzip vastaavat omat versiot. Yksityiskohtaisemman dokumentaation osalta viittaan projektin 2 dokumentaatioon, joka saatavilla myös tämän tiedoston alkupuolella annetun lähdekoodirepon kautta. Projektien tekemisen yhteydessä ei ilmennyt ympäristöön liittyviä ongelmia.

3) Havaitut puutteet ja virheet (jokainen omaksi aliluvuksi)

3.1)

Laitteiston tiedot	Samat kuin dokumentaation alussa kuvattu
Kuvaus virheestä	Hiiren scrollaustoiminto ei toimi välillä
	lainkaan, ja toimiessaan todella takkuileva.
	Tapahtuu sekä verkkosivuilla, että
	koodieditorissa (VSCode).

Virheen toistaminen	Virhe toistuu jatkuvasti hiirellä scrollatessa.
Virheilmoitus	Ei virheilmoitusta
Ratkaisu	Kun VMwaren ajaa järjestelmänvalvojana
	ongelmaa ei esiinny yhtä häiritsevänä,
	joskaan scrollaustoiminta ei aivan yhtä
	sujuvaa ole kuin isäntäkoneen puolella.